

Nr 846

Av herr Schött m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 171, angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m.

(Lika lydande med motion nr 1044 i Andra kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition 1964: 171 angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m. föreslås beträffande ämnet gymnastik att detta i förhållande till det av gymnasieutredningen framlagda förslaget minskas med en timme för tredje årskursen på de tekniska och ekonomiska linjerna och med en timme för andra årskursens tekniska linje på fackskolan. Detta innebär att dessa årskurser får en timme per vecka i gymnastik och idrott. Som motivering anföres att plats måste beredas på schemat för religionsundervisningen.

Den fysiska fostran har av hävd antagit en självklar och ganska stor plats på skolans schema i svenska skolor, och Sverige har länge betraktats som ett föregångsland på detta område. Sålunda föreskriver 1895 års skolstadga en halv timmes daglig gymnastik. Ett kungligt brev från 1909 föreskriver att halvtimmeslektionerna skulle utbytas mot 45 minuters lektioner fyra gånger i veckan, och gymnasiets elever skulle därtill ha två timmar fäktning per vecka.

I det nuvarande treåriga gymnasiet är timantalet 4 + 3 + 3 i respektive ringar.

Gymnasieutredningen vände sig under sitt utredningsarbete till två representanter för medicin och fysiologi och begärde ett expertutlåtande angående hur mycken tid som i gymnasiet bör anslås till kroppsövningar, arten av dessa övningar, när de bör sättas in, effekten på annan skolverksamhet m. m.

I sitt utlåtande säger experterna beträffande timantalet i gymnastik: "Som omväxling mot den långvariga, ensidiga arbetsställning som en elev utsättes för i skolan, förordar vi daglig fysisk aktivitet. Som ett minimum vill vi för skolungdom sätta *tre träningstillfällen per vecka* — — —."

Gymnasieutredningen föreslog i sitt betänkande 3 + 3 + 2 timmar. Jämfört med det nuvarande treåriga gymnasiet minskades tiden för fysisk fostran med 25 % för första årskursen och med 33 % för sista årskursen medan den bibehållits oförändrad för andra årskursen. I förhållande till experternas förslag kunde gymnasieutredningen icke för den sista årskursen uppfylla deras krav på ett minimiantal av tre timmar per vecka.

Fackskoleutredningen föreslog för alla linjer 3 + 2 timmar och ansåg

sig således icke heller kunna uppfylla de medicinska experternas minimikrav för den sista årskursen.

Gymnasieutredningens experter säger: "Med hänsyn till den i många sammanhang gynnsamma effekten av en regelbunden fysisk träning anser vi, att ämnet fysisk fostran bör ha en framskjuten ställning i skolan. Många av skolans ämnen kan ge eleverna intellektuell övning och utveckling, men endast *ett* ämne tillvaratager den fysiska fostran och påverkar därmed hälsan fördelaktigt."

Gymnastik, idrott och friluftsliv har genom samhällets utveckling mot en långt gående automatisering fått en allt större betydelse för vårt samhälles vuxna medborgare. Detta har tagit sig uttryck i ett aldrig tidigare visat intresse för motionsverksamhet som understödes mycket kraftigt av företag och organisationer och som i hög grad har läkarnas stöd. Att riksdagen samtidigt skulle skära ner tiden för den fysiska fostran så kraftigt i propositionen som nu föreslås, d.v.s. i jämförelse med vad nu gäller med 67 % i sista årskursen på ekonomisk och teknisk studiekurs, synes oss mycket ologiskt.

Att ge en stor del av gymnasiets elever endast en timme per vecka för idrott och gymnastik skulle innebära att fysisk fostran i praktiken försvunne från denna del av våra skolor. Lov och skrivningar skulle komma att ta så pass många av dessa timmar att eleverna endast i undantagsfall komme att få någon fysisk träning.

Den åtgärd som här föreslås är unik, i jämförelse med Europas övriga länder. Icke i något annat land har elever på detta stadium ett så lågt timantal som en timme per vecka. Antalet timmar varierar i statliga skolor mellan 2—5, med 3 som ett medeltal. Ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle innebära att Sverige — tidigare ett föregångsland — hamnade i kön i fråga om fysisk fostran i skolorna.

När man nu önskar införa religionskunskap på två studiekurser, där ämnet tidigare inte funnits, väljer man att ta tid från fysisk fostran. Kungl. Maj:ts förslag tyder på att man inte gjort klart för sig syftet med detta ämne i våra skolor. Det har tyvärr förbisetts att gymnastik och idrott intar en särställning bland gymnasiets ämnen, då det är det enda som ger möjlighet till kroppslig aktivitet och träning. Betydelsen härav måste vara uppenbar i en tid där mekaniseringen alltmera inverkar på den enskilda människans liv. Gymnastiklektionen blir för många det enda tillfället till aktiv rekreation i det för övrigt stillasittande liv som en gymnasist tvingas föra.

Den utökning av timtalet för ämnet gymnastik som vi nedan förordar kan enligt vår mening inte bedömas som en belastning i elevernas studier utan bör i stället betraktas som en aktiv rekreation med hälsofrämjande effekt.

Med anledning av det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i samband med behandlingen av proposition nr 171 måtte besluta att ämnet gymnastik på gymnasiet samtliga linjer i enlighet med gymnasieutredningens förslag måtte tilldelas 8 veckotimmar (3+3+2) samt att ämnet gymnastik inom fackskolans samtliga linjer i enlighet med fackskoleutredningens förslag måtte tilldelas 5 veckotimmar (3+2).

Stockholm den 11 november 1964

Lars Schött

Nils B. Hansson

Torsten Bengtson

Lars Larsson

Nr 847

Av herr **Stefanson m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 171, angående reformering av de gymnasiala skolorna m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1045 i Andra kammaren)

Stockholm den 11 november 1964

Stig Stefanson

Yngve Holmberg

Hjalmar Nilsson

Axel Andersson

Sven E. Sundin

Gunnar Wallmark